

Japonya'daki ABD İşgaline Karşı “Sağ” ve “Sol” Arasında Olası İttifak

HIROSHI ONISHI*

Emeritus Profesör
Keio Üniversitesi ve Kyoto Üniversitesi, Japonya

**Hiroshi Onishi 1956 yılında Kyoto'da doğdu. Kyoto Üniversitesi Ekonomi Fakültesi'nde doktora derecesini tamamladı. 21 yıl Kyoto Üniversitesi'nde, 13 yıl Keio Üniversitesi'nde profesör olarak görev yaptı. Halen her iki üniversitenin de emeritus profesörüdür. Ayrıca Dünya Politik Ekonomi Derneği (WAPE) başkan yardımcısı ve Temel Ekonomi Bilimleri Enstitüsü (Institute of Fundamental Economic Science) ile Kuzeydoğu Asya Araştırmaları Derneği'nin (Northeast Asian Studies Association) eski başkanıdır. Ana araştırma alanı Marksist formal ekonomidir. Marksist Ekonomi: Yeni Bir Japon Geleneği (Pluto Press, Londra, 2023); Marxian Economics (3. baskı) (Keio University Press, Tokyo, 2020); Marxian Formal Economics on Politics (Keio University Press, 2021) ve “Zero Population” and Capital (Kodansya, 2023) adlı eserlerin de aralarında olduğu 20'den fazla kitabı yayınlanmıştır.*

ORCID: 0009-0009-0475-3193

e-posta: ohnishi@f6.dion.ne.jp

Geliş Tarihi: 22.09.2025

Kabul Tarihi: 15.01.2026

Atf: Onishi, H. (2026). Japonya'daki ABD işgaline karşı “sağ” ve “sol” arasında olası ittifak. *BRIQ Kuşak ve Yol Girişimi Dergisi*, 7(2), 239-246.

ÖZ

Japonya'da 20 Temmuz 2025'te yapılan üst meclis seçimlerinde Sanseito Partisi büyük bir başarı elde etti. Sanseito Partisi'nin popülist amaçları Komünist Parti ile ittifak kurmak için hiçbir neden sunmadığı için, bir zorluk daha bulunmaktadır. Almanya, Fransa, İngiltere ve Hollanda gibi diğer ülkelerde de durum aynıdır. Yeni ortaya çıkan "aşırı sağ partilerin" dışlayıcı tutumu, komünistler tarafından paylaşılamaz. Komünist partiler bu partilerle ittifak kurmak isterlerse, birçok destekçilerini kaybedeceklerdir. Ancak, Trump'ın "Önce Amerika" stratejisi ışığında, JKP'nin anti-ABD özelliklerini güçlendirmek gibi objektif bir rolü vardır. Sanseito Partisi'nin yükseliş dalgasına yansıyan Japon sosyal çelişkilerinin nasıl çözülmesi gerektiği ve anti-ABD sloganlarının nasıl ele alınması gerektiği konusunda bir anlayışa varmak son derece önemlidir. Batı ülkelerinde görülen siyasi durumla benzerlikleri ve farklılıkları belirleyerek, izlememiz gereken yönü araştırmalıyız.

Anahtar Kelimeler: ABD, dışlayıcılık, Japonya Komünist Partisi, Japonya'da sağ ve sol, Sanseito Partisi.

Possible Alliance Between "Right Wing" and "Left Wing" Against the US Occupation in Japan

ABSTRACT

In the election for the upper house on July 20, 2025, the Sanseito Party achieved a significant success in Japan. There is one more difficulty on the side of the Sanseito Party, as its populist purpose provides no reason to ally with the Communist Party. The same applies to other countries, such as Germany, France, England, and the Netherlands, among others. Exclusionism of the newly emerging "far-right parties" cannot be shared by the communists. If the communist parties want to form an alliance with them, they will lose many of their supporters. However, under the situation of Trump's America First strategy, JCP has an objective role to strengthen its anti-US characteristics. In this case, JCP and the Sanseito Party will compete with each other to be more against the US. By identifying the similarities and differences with the political situation seen in Western countries, we must explore the direction we should take.

Keywords: exclusionism, Japanese Communist Party, right wing and left wing in Japan, Sanseito Party, US.

Giriş

JAPONYA'DA 20 TEMMUZ 2025'TE YAPILAN üst meclis seçimlerinde Sanseito Partisi büyük bir başarı elde etti. Üç yıl önce sadece üç sandalye kazanmışken, bu sefer on dört sandalye kazandı. Temsili seçim bölgelerindeki oy sayısı açısından, bu sayı iktidardaki büyük parti olan Liberal Demokrat Parti'nin ardından ikinci sıradaydı¹. Bu nedenle, bu fenomenin nasıl anlaşılacağı konusu şu anda Japonya'daki neredeyse tüm medyada önemli bir tartışma konusu haline gelmiştir. Bu, benim konuyla ilgili tartışmanın başlangıç noktasıdır: Japonya'daki ABD işgaline karşı "sağ" ve "sol" arasında olası ittifak. Çünkü bu parti, tüketim vergisi oranları, aşı sorunu ve enflasyon sorunu gibi diğer iç meselelerden farklı olarak, diplomatik meseleyi öncelikli olarak ele almıştır.

Bu makale, Japonya'da dikkat çeken meseleyi ele almakta ve benim kışkırtıcı fikrimi sunmaktadır.²

Sanseito Partisi'nin Yükselişini Anlamak

Doğrusunu söylemek gerekirse, bu partinin "önce Japonlar" sloganı Almanyadaki AfD gibi yeni bir tür dışlayıcı tutum olarak görüldüğü için, özellikle liberal medyada büyük tepkiler çok olumsuz ve bu da makul. Ancak, benim görüşüme göre, bu tutumun Japonya'da çok fazla askeri üssü³ bulunan ve şu anda askeri harcamaların artırılması ve ABD ile ticaret fazlasının azaltılması konusunda güçlü baskı uygulayan ABD'ye karşı da bir anlamı olabilir. Böyle bir ABD tutumu Japon halkı için kabul edilemez.

Ancak, anlaşılması zor olan şey, yeni ortaya çıkan partinin özelliği, yani ana dış hedeflerinin ABD değil, Çin ve diğer ülkelerin işçileri ve

turistleri olmasıdır. Bu nokta, Japonlar arasında dışlayıcılığa yönelik irrasyonel bir coşkuya neden olduğu için en önemli popülist politika haline gelmiştir. Bu tür önemli siyasi değişikliklerin 2014'te Tayvan'da ve 2019'da Hong Kong'da da gözlemlenebileceğine inanıyorum. Tayvan'ın Cam Çatı Hareketi, 2014 yılında büyük bir dalga yaratmıştı, çünkü "Ayçiçeği Hareketi" Çin anakarasıyla yapılan yatırım ve hizmet anlaşmasına karşı yeni bir hedef seçmişti. Hong Kong'daki öğrenci hareketi de 2019 yılında, anakarada suç işleyen hain kapitalistlerle ittifak kurarak, suçluların iadesi ile ilgili düzenlemelere karşı önemli bir dalga yaratmıştır. Oysa 2014 yılında "gerçek genel oy hakkı sistemi" talep eden hareketleri, kapitalistlere karşı bir sınıf mücadelesi biçimindeydi. Bu iki dışlayıcı hareket, son derece zorlu ekonomik koşullar karşısında halkın coşkusuyla ateşleme potansiyeline sahipti.⁴

Japonya, Çin ile uzun bir birlikte yaşama geçmişine sahiptir ve Budizm, Konfüçyüsçülük, siyasi sistemler ve daha birçok Çin özelliği gibi Çin'den çok sayıda kültürel geleneği benimsemiştir. Bu anlamda, zeki insanlar Çin'e saygı duyar ve birçok iş adamı da bu ülkeyle iyi ilişkiler sürdürmek ister. Ancak, Çin'in modernleşmesi Qing hanedanlığının dışlayıcı politikası nedeniyle gecikmişken, Japonya en yakın emperyalist güç haline gelmiş ve Çin'i işgal etmiştir. Buna ek olarak, savaş sonrası dönemde Japonya'nın Çin'e karşı ekonomik üstünlüğü, Japon halkının üstünlüğüne dair algıyı ateşlemiştir. Bu, özellikle Çin'in ekonomik gücü Japonya'ninkini aştıkça, Çin'e karşı Japon dışlayıcılığına dönüşmüştür. Bu, bir tür "kompleks" duygusunun sonucudur. Bunun, İkinci Dünya Savaşı öncesinde Yahudilere ve şimdi de Müslümanlara karşı Avrupa'nın duyduğu kompleksle çok benzer olduğunu düşünüyorum.

29 Aralık 2024 tarihinde çekilen hava fotoğrafında, Okinawa'daki ABD'nin Japonya Kuvvetleri'nin Makimino Hizmet Alanı ve Futenma Hava Üssü görülüyor (Fotoğraf: CGTN, 2025).

Komünist Partinin Özgün Duruşu

Ancak, Sanseito Partisinin kurucularından biri olan Joichiro Shinohara⁵, Komünist Parti'nin üyesiydi ve bu partiyi kurmasının amaçlarından biri ABD işgaline karşı çıkmaktı. Bu anlamda, Sanseito Partisi'nin yeni anayasa önerisi, ABD-Japonya Güvenlik Anlaşması'nın feshini ifade eden "Japonya'yı tüm yabancı üslerden kurtarın" sloganını içermektedir. Bu noktaya odaklanırsak, bunun gerçekten devrimci bir öneri olduğunu görebiliriz. Bu sloganı sadece iki siyasi parti savunmaktadır: Sanseito Partisi ve Japon Komünist Partisi (JKP).

Yukarıda da belirttiğim gibi, Japon Komünist Partisi, 1960 yılında anti-ABD büyük kampanyasının hemen ardından, Japonya'daki iki temel düşmanı, yani Japon tekelci sermayesini ve ABD

emperyalizmini belirleyerek, bu tür bir anti-ABD sloganını Japon devriminin temel görevi olarak ilan etti ve Joichiro Shinohara da komünist üyeyken bu sloganı öğrendi. Elbette, Japonya'daki gerçek durum nedeniyle ben de bunu öğrendim ve tüm kalbimle kabul ettim.

Ancak, Japon Komünist Partisi'nin asıl odak noktası, bu slogandan, Japon halkının yaygın kamuoyu görüşlerine dayalı olarak, barış anayasasını, özellikle de savaşı reddeden ve askeri güçlerin bulundurulmasını yasaklayan 9. maddeyi korumak sloganına kaymıştır. Ancak, 9. madde ABD-Japonya Güvenlik Anlaşması'nın bir parçası olduğu için bir sorun teşkil ediyordu. ABD-Japonya Güvenlik Anlaşması, Japonya'nın askeri harcamalarını kısımasına neden olmuştur ve bu nedenle, 9. Madde'nin birçok destekçisi aynı zamanda ABD-Japonya Güvenlik Anlaşmasının da destekçisi olmuştur.

Şekil: JKP'nin A-B bloğundan A-C bloğuna stratejik geçişi

	hafif silahlanma	Ağır silahlanma
Bağımsızlık	A	B
Bağımlılık	C	D

(Şekil: Onishi, 2026)

Japon Komünist Partisi 2004 yılında “9. Madde Derneği”ni kurdu ve derneğin kurucularından biri, ABD yanlısı 9. Madde savunucusu olarak tanınan eski başbakan Takeo Miki'nin eşi idi. Bu, hafif silahlanma bağımsızlık grubu ile hafif silahlanma bağımlılık grubu arasında bir tür ittifak idi ve ABD'ye olan mevcut bağımlılığı kabul ediyordu.

Bu bakış açısı, bağımsız öz savunma gücüne izin veren ancak ABD işgaline karşı çıkan Japon Komünist Partisi'nin özgün pozisyonundan farklıdır. Bu tür stratejik değişim aşağıdaki şekilde gösterilmektedir. Japon Komünist Partisi'nin stratejisi A-B bloğundan A-C bloğuna kaymıştır.

Elbette, böyle bir değişim gerçek politikada da belirli bir nedeni vardı, çünkü ABD'nin stratejik teorisi “şişe kapağı teorisi”nden “yük paylaşımı teorisi”ne dönüştü ve bu ikinci teorinin gerçek anlamı Japonya'nın yeniden silahlanmasını hızlandırmaktı. Bu nedenle Japon Komünist Partisi stratejisini A-C olarak değiştirdi. Ağır silahlanmaya karşı ana akım hareket C değil, A haline gelmişti. Bu anlamda, bu değişimi anlamamız gerekir.

Ancak, daha iyi anlamamız gereken şey, Trump yönetimi altında ABD'nin taleplerinin önemli ölçüde daha radikal hale geldiği ve Trump'ın da ABD ordusunu Doğu Küre'den çekmek istediğidir. Dahası, Çin ordusunun bu kadar hızlı büyüdüğü ve artık ABD'nin baskısından kaynaklanan

herhangi bir “şişe kapağı”na ihtiyaç duymadığı yeni koşullar altında. Bu nedenle, Japonya, ABD-Japonya ittifakının feshinden sonra bağımsız olarak askeri genişlemesini hızlandırmak istese bile, tek başına Çin ile savaş başlatamaz. Bu anlamda, Doğu Asya barışı için en önemli görev, Japonya'nın askeri genişlemesini engelleyen 9. madde değil, ABD-Japonya ittifakının feshi haline gelmiştir. Başka bir deyişle, Donald Trump'ın yürekten istediği ABD'nin geri çekilmesi.

JKP'nin Eski Stratejiye Bağlı Kalmasının Nedenleri

Bu nedenle, bilmemiz gereken şey, barış stratejimizi eskisinden yenisine değiştirmemiz gerektiğidir. Bu, A-C stratejisinden A-B stratejisine geçiştir ve Sanseito Partisi, son Senato seçimlerinde anti-ABD deklarasyonu net olmasa da, bu ihtiyacı bir dereceye kadar yansıtmaktadır.

Ancak, benim görüşüme göre, bu değişim -aslında eski stratejiye geri dönüş olsa da- Japon Komünist Partisi için çok zordur, çünkü partinin temel teorik duruşu komünizmden liberalizme değişmiştir. Başka bir deyişle, gerçek ve fiili destekçiler, komünist ideolojilerle yetişmiş kişilerden, sadece insan hakları ve demokrasiye odaklanan liberalist fikirlere güvenen kişilere dönüşmüştür. Bu temel değişim, 1990

civarında yaşanan sözde "sosyalizmin başarısızlığı" tarafından tetiklenmiştir.

Elbette, her bir liberal fikir tek başına bir sorun teşkil etmez, çünkü şiddetli kapitalist sömürü ve emperyalist baskıların sonuçları liberal fikirlerin tümünü ihlal etmektedir ve bu anlamda bu fikirler mücadelemizin aracı haline gelebilir. Aslında, şu anda genel seçimlerde ABD-Japonya ilişkilerini reforme etmesi için liberal bir Demokrati güçlü bir şekilde destekliyorum. Bu, Japonya'nın yeni diplomasisi için gerçekten gereklidir.

Liberalizm sadece "insan hakları" ve demokrasi değerlerine odaklandığı için, insanların gerçek yaşam koşullarını dikkate almaz. "Size oy kullanma hakkı verdik. Bu nedenle, hükümet politikalarının sonuçları bizi ilgilendirmiyor. Bu sizin kendi sorumluluğunuzdur" derler. Bu düşünce tarzı, gerçek yaşamın "sonucu" olarak ölüm veya yaşam meselesine odaklanan Marksist fikirlerin tam tersidir.

Ancak, bu "reform"la yetinmeyiz, çok zorlu koşullar altında "devrim"e doğru ilerlemeliyiz. Örneğin, Japon halkı neredeyse her ay şiddet suçlarına maruz kalıyor, özellikle de Japonya'daki ABD askeri güçlerinin yüzde 70'inin yoğunlaştığı Okinawa adalarında. Tecavüz

suçlularının dörtte üçü, ABD askerlerinin bir tür sınır ötesi dokunulmazlığı nedeniyle yargılanmıyor. Bu oran, yani dörtte üç, kurbanların bu tür olayları bildirmek istememesi nedeniyle olduğundan daha düşük olabilir. Bu nedenle, şu anda ABD-Japonya Güvenlik Anlaşması'nın feshine ihtiyacımız var ve bu konuda sadece iki parti var: Komünist Parti ve Sanseito Partisi, ancak ikincisinin son seçim kampanyasında bu konudaki iddiası net değildi.

Aslında, biz Japon komünistlerin ABD üslerinin önünde "Yankee go home!" sloganını attığımızı itiraf etmeliyim ve bu slogan dışlayıcı bir slogan gibi geliyor. Evet, biz de Sanseito Partisi gibi dışlayıcıydık, tek farkımız bizim hedefimizin ABD olmasıydı, oysa Sanseito Partisi'nin asıl odak noktası, en azından görünüşte, Çin'di.

Liberalizmin neden olduğu bir başka sorun da, Batı değerlerine yönelik ve sosyalist fikirlerle karşı yarattığı ideolojik önyargıdır. Örneğin, liberalizm sadece "insan hakları" ve demokrasi değerlerine odaklandığı için, insanların gerçek yaşam koşullarını dikkate almaz. "Size oy kullanma hakkı verdik. Bu nedenle, hükümet politikalarının sonuçları bizi ilgilendirmiyor. Bu sizin kendi sorumluluğunuzdur" derler. Bu düşünce tarzı, gerçek yaşamın "sonucu" olarak ölüm veya yaşam meselesine odaklanan Marksist fikirlerin tam tersidir. Başka bir deyişle, Marksist insan hakları kavramı liberalizmden önemli ölçüde farklıdır ve bu amaçla, daha önemli olan süreç değil sonuç olduğu için siyasi haklar bazen kısıtlanır.⁶ Bence ikinci felsefe insanlar için daha iyidir, ancak Marksizm'deki bu tür bir avantajı anlayamazsak, insanlar Batı liberalizmini destekleme eğiliminde olurlar. Bu, birçok insanın Batı ülkeleriyle dost olmak istemesi ve sosyalist ülkelerden nefret etmesinin nedenidir.

Japon Komünist Partisi, enternasyonalist yapısı nedeniyle herhangi bir etnik önyargıya sahip değildir ve birçok üyesi, Japon işgalinin modern tarihine ilişkin derin anlayışları nedeniyle Çin'e sempati duymaktadır. Bu doğrudur. Ancak liberal önyargının etkisi altına girdiğinde, Batı ülkelerinin bir üyesi olma eğiliminde olur ve Çin, Küba ve Vietnam gibi komünist ülkelerden uzak durur. Bu durumda, ABD'ye karşı iddiaları çok zayıf hale gelirken, Çin'e karşı iddiaları çok güçlü hale gelir. Bu nedenle Japon Komünist Partisi'nin ABD karşıtı kampanyası çok zayıflamış ve sloganı Sanseito Partisi tarafından çalınmıştır.

JKP'nin Özgün İki Aşamalı Devrim Teorisi

Ayrıca, Sanseito Partisi'nin popülist amaçları Komünist Parti ile ittifak kurmak için hiçbir neden sunmadığı için, bu partinin tarafında bir zorluk daha bulunmaktadır. Almanya, Fransa, İngiltere ve Hollanda gibi diğer ülkelerde de durum aynıdır. Yeni ortaya çıkan "aşırı sağ partilerin" dışlayıcı tutumu, komünistler tarafından paylaşılamaz. Komünist partiler bu partilerle ittifak kurmak isterlerse, birçok destekçilerini kaybedeceklerdir. Bu anlamda, bu makalenin başlığı fazla iyimser.

Ancak, yukarıda da belirttiğim gibi, Trump'ın "Önce Amerika" stratejisi koşullarında, JKP'nin

21 Mayıs 2023'te Japonya'nın Hiroşima kentinde G7 Zirvesi'ni protesto etmek için toplanan halk (Fotoğraf: Xinhua, 2023).

anti-ABD özelliklerini güçlendirmek gibi objektif bir rolü vardır. Bu durumda, JKP ve Sanseito Partisi, ABD'ye karşı daha fazla muhalefet etmek için birbirleriyle rekabet edeceklerdir. Japonya'nın en popüler iş gazetesi olan Nikkei Shimbun'un 15 Temmuz 2025 tarihli sayısında, Başkan Yardımcısı J. D. Vance ve Dışişleri Bakanı Marco Rubio'nun liderliğindeki, "Yeni Sağ" veya "Yeni Muhafazakarlar" olarak bilinen bir grubun, devlet öncülüğünde sanayi politikası, sendikalara önem verme, büyük şirketlere daha sıkı düzenlemeler getirme ve korumacı ticaret politikaları gibi bir zamanlar solun tekelinde olan politikaları benimsediğini bildirdi. Ayrıca, Mart ayında Senatör Bernie Sanders'a yakın olan Demokrat Senatör Cory Booker ile birlikte sendikaları güçlendirmek için bir yasa tasarısı sundular. Demokratlar içinde liberalleri değil, "demokratik sosyalist" denilenleri dost olarak seçebildiler.

Bu nedenle, bu iki Japon partisi işbirliği yapabilsin ya da yapamasın, anti-ABD tutumlarını keskinleştirmelidirler. JKP bunu yapmazsa değerini yitirecek, Sanseito Partisi de bunu yapmazsa yeni ortaya çıkan durumda popülaritesini kaybedecektir.

JKP'ye gelince, hatırlamamız gereken şey, iki aşamalı bir devrim teorisi olduğu: Önce demokratik devrim, sonra sosyalist devrim, ve ilk aşamanın en önemli noktalarından biri bağımsızlık için anti-ABD devrimiydi. Dahası, bu devrimlerin sırası Çin devrimiyle tamamen aynıdır. Önce bağımsızlık için anti-Japon devrimi, ardından iç kurtuluş için anti-feodal devrim. Bu durumda, Çin Komünist Partisi ilk aşamada milliyetçi parti ile ittifak kurdu. Bu bizim için bir ders olmalı.

Her halükarda, Sanseito Partisi'nin yükseliş dalgasına yansıyan Japon sosyal çelişkilerinin nasıl çözülmesi gerektiği ve anti-ABD slogan-

larının nasıl ele alınması gerektiği konusunda bir anlayışa varmak son derece önemlidir. Batı ülkelerinde görülen siyasi durumla benzerlikleri ve farklılıkları belirleyerek, izlememiz gereken yönü araştırmalıyız. 🌸

Notlar

¹ Sanseito Partisi'nin bu yükselişi hakkında birçok değerlendirme bulunmaktadır. Japon Komünist Partisi'nin değerlendirmesi Sawada (2025) adlı eserde okunabilir.

² Bu makalenin temel fikri ilk olarak Onishi (2025b)'de ifade edilmiştir.

³ Japonya'da yüzden fazla ABD askeri üssü bulunmaktadır ve bu üslerdeki askerler neredeyse her gün cinayet, hırsızlık ve tecavüz gibi suçlar işlemektedir. Dahası, bu askerler sınır ötesi yargı yetkisi altında oldukları için çoğu hakkında dava açılmakta ve suçlu bulunmaları halinde bile ABD'ye geri dönebilmektedirler.

⁴ Bu noktayı Onishi (2021) adlı eserimde ortaya koymuş bulunmaktayım.

⁵ Şimdi, Parti üyesi değildir.

⁶ Bu konuyu Onishi (2025a) adlı eserimde ele aldım.

Kaynakça

- Onishi, H. (2021). Worldly Expanding Exclusionism and HK's 'Democrats'; related to a similarity to the movement of ethnic minorities. *Study China*, No.12, in Japanese.
- Onishi, H. (2025a), How Liberalism Can Become Evil. *Journal of Socialism Theory*, No.5, in Japanese.
- Onishi, H. (2025b). 'Polarization' and 'Exclusionism' under the Deepening Social Contradictions. *Newsletter of the Japan Society of Socialism Theory*, No. 92, in Japanese.
- Sawada, K. (2025). Sanseito Party and Mass Media. *Zenei (Vanguard)*, No.1-58, October 2025.